

Gittin Sources 51

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף פא עמוד א

מתני'. כתב לגרש את אשתו ונמלך, ב"ש אומרים: פסלה מן הכהונה, וב"ה אומרים: אף על פי שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי - לא פסלה מן הכהונה.

ג. שלח ליה רב יוסף בריה דרב מנשה מדויל לשמואל: ילמדנו רבינו, יצא עליו קול איש פלוני כהן כתב גט לאשתו, ויושבת תחתיו ומשמשתו, מהו? שלח ליה: תצא, והדבר צריך בדיקה. מאי היא? אילימא דאי מבטלין קלא או לא מבטלין, והא נהרדעא אתריה דשמואל היא, ובנהרדעא לא מבטלי קלא! אלא דאי קרו לנתינה כתיבה. וכי קרו לנתינה כתיבה, לכתיבה גופה מי לא קרו לה כתיבה? אין, דאי מיגליא מילתא דקרו לנתינה כתיבה, דלמא נתן קאמרי. תצא, והא"ר אשי: כל קלא דבתר נישואין לא חיישינן ליה! מאי תצא? נמי תצא משני. א"כ, אתה מוציא לעז על בניו של ראשון! כיון דמשני הוא דמפקינן לה ומראשון לא מפקינן לה, אתי למימר: סמוך למיתה גרשה. אמר רבב"ח א"ר יוחנן משום רבי יהודה בר אילעי: בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים - ב"ש, דורות האחרונים - רבי דוסא; דתניא: שבויה אוכלת בתרומה, דברי ר' דוסא, א"ר דוסא: וכי מה עשה לה ערבי זה, מפני שמיעך לה בין דדיה פסלה מן הכהונה? ואמר רבב"ח א"ר יוחנן משום ר' יהודה בר אילעי: בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים מניסין פירותיהן דרך טרקסומן כדי לחייבן במעשר, דורות האחרונים מניסין פירותיהן דרך גגות ודרך קרפיות כדי לפוטרין מן המעשר; דאמר רבי ינאי: אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית, שנאמר: בערתי הקדש מן הבית; ורבי יוחנן אמר: אפילו חצר קובעת, שנאמר: ואכלו בשעריך ושבעו.

רש"י מסכת גיטין דף פא עמוד א

מהו - מי מפקינן לה מיניה משום קלא שלא יאמרו גירשה והחזירה ונמצא כהן מחזיר גרושתו.

תצא - מפני הקול אבל הדבר צריך בדיקה קודם שנוציאנה ממנו.

דאי מבטלין קלא - אם נוכל לשתק בני העיר ולהוציאה מן הקול הזה לא תצא מבעלה.

ובנהרדעא לא מבטלי קלא - לא היו נוהגין דייני העיר לשתקם מפני החשד שלא יוציאו קול שמחזיקים ידי עוברי

עבירה דהכי אמרינן בהמגרש בסורא מבטלי קלא בנהרדעא לא מבטלי קלא.

דאי קרו לנתינה כתיבה - אם רגילין בעיר לקרות לנתינה כתיבה הוי קול שהרי אומרי' שכתב לה והאי כתב נתן הוא

דהא קרו לנתינה כתיבה ואי לא קרו לנתינה כתיבה אין זה קול ולא יחשדוהו במחזיר גרושתו שהרי לא יצא קול שנתן

אלא שכתב ופרכינן נהי נמי דקרו לנתינה כתיבה אמאי מפקינן לה בהכי וכי לכתיבה גופה מי לא קרו לה כתיבה ומאן

לימא לן דהאי כתב דקא אמרי נתן הוא דלמא כתיבה בעלמא הוא.

ומשנינן אי מיגליא מילתא - שרגילין בני העיר לקרות לנתינה כתיבה אף על גב דלכתיבה לחודא נמי קרו כתיבה

מחמרינן למיחש לקלא ואמרינן כתב ונתן קאמרי ותצא מפני חשד הקול.

כל קלא דבתר נישואין כו' - אף על פי ששנינו בהמגרש דחיישינן לקלא דתנן יצא שמה בעיר מקודשת לפלוני

מקודשת ואסורה לינשא לאחר עד שיתן לה אותו פלוני גט ה"מ כשיצא הקול קודם שתנשא לאחר אבל יצא לאחר נישואין

לא חיישי' ליה וזו נשואה ועומדת לכהן זה הרי ימים ושנים ומפני שיצא עליה קול גירושין נוציאה מתחתיו הא קלא

דבתר נישואין הוא.

מאי תצא נמי תצא משני - אם מת כהן זה ונשאה כהן אחר תצא שהרי יצא עליה קול גרושה זה כמה שנים ופרכינן

והרי אתה מוציא לעז על בניו של ראשון לומר חללים הם שהרי הוציאה מן השני שבדקו אחר הדברים ונמצאו אמת.

אתי למימר סמוך למיתה גרשה - הראשון לפיכך חכמים מוציאים אותה מן השני ולא אתי לאחזוקי קלא קמא בהכי

הואיל ומראשון לא אפקוה ואין לעז.

ב"ש - שהיו מחמירים בקדושת יוחסין שאוסרין אותה לכהונה מפני כתיבת הגט.

שמיעך לה - ששחק עמה לא חיישינן שמא בא עליה.

דרך טרקסומן - דרך הכבושה מחוץ ליכנס לפנים ודומה לי שהוא לשון יוני כמו טרקסין (יומא דף נא:).

כדי לחייבו במעשר - דקיימא לן אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית ודעייל ליה דרך שער לאפוקי דרך

חצרות ודרך גגות דלא ויליף מואכלו בשעריך בב"מ בהשוכר (פח).

רמב"ם הלכות גירושין פרק י הלכה יז - יט

הלכה יז

המגרש את אשתו וחזר ובעלה בפני עדים קודם שתנשא לאחר בין שגירשה מן הנשואין בין מן האירוסין הואיל ואשתו היתה הרי זו בחזקת שהחזירה ולשם קידושין בעל לא לשם זנות, ואפילו ראו אותו שנתן לה מעות, שחזקה היא שאין אדם עושה בעילתו באשתו בעילת זנות והרי בידו לעשותה בעילת מצוה, לפיכך הרי זו בחזקת מקודשת קידושי ודאי וצריכה ממנו גט שני.

הלכה יח

נתייחד עמה בפני עדים והוא שיהיו שני העדים כאחד, אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין לה שמא נבעלה והן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה, שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים אלא יתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו, לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת, ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבו גס בה.

רמב"ם הלכות גירושין פרק י הלכה יט

הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתבעל בפני עדים צריכה גט, חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והגדילו והוסיפו בדבר זה שעלה על דעתם עד שהורו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שחרר שפחתו ואחר כך בא עליה, ויש מי שהורה שודאי שחרר שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. וכל הדברים האלו רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן, שלא אמרו חכמים חזקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש שהוא לשם קדושין, ואין צריך לומר בשפחה או בגויה שאינה בת קדושין שאין חוששין להן כלל והרי הן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בודאי שנשתחררה אמו או נתגיירה.

אבני מילואים סימן לג ס"ק א

(א) דחזקה אין אדם עושה בב"ז. כתב משנה למלך (פ"ו) [פ"י] מגירושין (הי"ח) ז"ל ראיתי בתשובת רדב"ז כ"י שאם פירסה נדה ונתייחד עמה בפני עדים לא חיישין לה דמסתמא לא עברי על איסור כרת ואפי' ראינו שנבעלה אין חוששין שמא לשום קידושין בעל דהא לא שייך אין אדם עושה בב"ז דמאן דעבר על איסור כרת לא חש לבעילת זנות ע"כ ודבריו נכונים הם ונראה לפרש דבריו דאפי' לא ידעינן אם יודע שהיתה נדה אין חוששין לה אפי' ראינו שנבעלה דמסתמא הודיע' לו ולא חשש ועוד דחזקה זו דאין אדם עושה בב"ז על שניהם נאמרו ואין האשה מתקדשת אלא לרצונה וכיון שהיא לא חששה על איסור כרת לא חששה נמי על בעילת זנות עכ"ל. ומצאתי שהרשב"א אינו סובר כן ע"ש בתשובה סי' קפ"א ז"ל שאלת רחל באה ואמרה פנוי' אני ונתקדשה לשום פלגש בלא כתובה ושהתה עמו כמה ימים ונתייחדה עמו ואח"כ נודע בעדים שכבר נתקדשה לראובן זה שנים ואחר כל זה נודע שהביא לה אחי' מראובן בעלה הראשון גט לאחר זמן קידושי שני מה יהי' הדין, תשובה אשה זו צריכה גט בין מראשון בין משני כו' דאשה זו כיון שנתייחדה עמו אחר הקידושין הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה וכו' זו שמתחלתה לא נתקדשה וכו' כיון שידע זה השני שיש עדים שנתקדשה כבר לראובן וראה הגט ביד האשה שגירשה ראובן יודע הוא שאין קידושין תופסין באשת איש וגמר ובעל אחר גירושי ראשון לשום קידושין כדאמרינן בקטנה היכא דבעל אחר שגדלה ועמדה ונתקדשה לשני אינה צריכה גט משני כו' ואעפ"י שאסורה לו מונטמא נטמא מכל מקום קידושין תופסין בה מן התורה, ומה שטען זה המקדש שלא נתייחד עמה לשום נשואין ולפיכך רשאי הוא לכנוס אין ממש בטענותיו כמו שאמרנו שהיחוד הרי הוא כביאה וע"ש והובא בב"י סי' י"ז, ומבואר דאפי' לא ראינו שנבעלה אפי' אמרינן הן הן עדי יחוד כו' ואף על גב דאסורה לו מן התורה דכשם שאסורה לבעל אסורה לבעל אפי' כיון דקידושין תופסין בה אין אדם עושה בב"ז וגמר לשום קידושין וא"כ בנדה נמי דקידושין תופסין בה אמרינן אין אדם עושה כו' וגמר לשום קידושין ואפי' לא ראינו אלא היחוד אמרינן הן הן עדי יחוד כו' ולא כהרדב"ז. ובש"ג פ' מי שאחזו [לה, א מדפי הרי"ף] ז"ל וכן נראה בעיני בגרושה מן הנשואין שאם נשאת לאחר ונתארמלה ואח"כ נתייחדה עם בעלה ראשון אינה צריכה גט ממנו שאף אם בא עלי' באותו יחוד אין בעילתו לשום אישות אלא לשום זנות שאם יבעל לשום אישות הרי הוא לוקה שנאמר לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה עכ"ל ונראה מזה לכאורה כדברי רדב"ז. אלא נראה דבכה"ג דרדב"ז ס"ל לש"ג נמי דגמר ובעל לשום קידושין דאע"ג דאיסורא עבד מכל מקום כיון דאיסורא דעבד עבד ואכתי בחזקתו קאי דאין אדם עושה כו' וגמר לשום קידושין אבל במחזיר גרושתו דקי"ל [קידושין עה, א] קידש לוקה בעל אינו לוקה א"כ אמרינן ודאי לא גמר לשום קידושין דבקי"ל לוקה ואמרינן דלא גמר לשום קידושין אלא לשום זנות דמסתמא לא עביד איסורא רבה אבל בנדה דבין לשום זנות בין לשום קידושין איסורו שוה וכיון דאיסורא דעבד עבד אמרינן דלענין זה דאין אדם עושה בב"ז בחזקתו קאי דחשוד לדבר א' אינו חשוד לדבר אחר ודוקא בפרוצים לזנות הוא דליכא חזקה זו אבל במחזיר גרושתו דע"י קידושין חמיר יותר דבעל ולא קידש אינו לוקה וקידש ובעל לוקה אמרינן דלא קידש וכמ"ש ודו"ק.

זוה מדוקדק בלשון ש"ג שכתב שאם יבעול לשום אישות הוא לוקה וכו' ולא כתב טעמא משום דחזינן דעבר על ביאת איסור אזיל חזקתו אע"כ דאפי' היכא דעבד איסור לא הורע חזקה דאין אדם עושה בב"ז ולא שביק היתרא דיכול לעשות ע"י קידושין דאע"ג דה"ל כמו חשוד לאותו דבר אפ"ה חמירא לאינשי יותר כיון דיכול לעשות בזה ע"י קידושין אלא משום דאם יבעול לשום קידושין לוקה ויותר חמירא ע"י קידושין לכן אמרינן דמסתמא לא כיון לשום קידושין ודו"ק.

ולפ"ז הא דכתב הרשב"א ואעפ"י שאסורה לו מונטמאה נטמאה כו' צריך לומר דס"ל דוקא במחזיר גרושתו הוא דאינו לוקה אלא (בחיד') [בקידש] אבל מחזיר סוטתו דאינו אלא בעשה אין חילוק בין קידש או לא קידש ועובר בעשה בביאתו גרידא דאל"כ אדרבה יותר ראוי לומר שלא קידש וכמ"ש בביאור דברי הש"ג ואכתי צ"ע ועיין ב"ש סי' קמ"ט.

ובפ' הזורק (דף ע"ט) דפליגי ב"ש וב"ה וסברי ב"ש פוטר אדם את אשתו בגט ישן וב"ה אסרי ואמרינן שם דב"ש לא סברי הך גזירה דשמא יאמרו גיטה קודם לבנה וב"ה סברי גזירה וכו'.

וכתבו תוס' שם ז"ל בירושלמי מפרש דאזלי לטעמייהו דב"ש אית להו לא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה ערות דבר הלכך מזוהמת היא בעיניו ואינו בא עלי' וב"ה סברי אפי' הקדיחתו תבשילו ויאמרו כי בא עלי' וכי הג' פליגי לקמן במגרש ולנה עמה בפונדקי למאן דמוקי לה בלא ראוה שנבעלה עכ"ל. ומשמע מדבריהם דוקא למאן דלא מוקי לה בראוה שנבעלה אלא בעידי יחוד ומשום דהן הן עדי יחוד הן עדי ביאה ובזה הוא דאמרינן כיון דלב"ש ע"כ מצא בה ערות דבר ומזוהמת היא בעיניו ובדאי לא בעל אבל למאן דמוקי לה בראוה שנבעלה הרי אינה מזוהמת בעיניו.

ומוכח מזה דס"ל לתוס' נמי כדברי הרשב"א דאפי' היכא דעביד איסורא נמי אמרינן חזקה זו דאין אדם עושה כו' דאל"כ א"כ גם למאן דמוקי לה בראוה שנבעלה נמי מצי למימר דב"ש לטעמי' דס"ל אין אדם מגרש אא"כ מצא בה ערות דבר וא"כ אסורה היא לו ולית בי' חזקה דאין אדם עושה כו' אע"כ דאפי' היכא דאסורה היא עליו נמי מוקמינן אותם בחזקתם דאין אדם עושה וכדברי הרשב"א. מיהו בזה נראה הסברא דלא כרשב"א דהא להרשב"א אמרינן הן הן עדי יחוד אפי' היכא דאסורה לו ולתוס' לא אמרינן. ואפשר לחלק דוקא היכא דגירשה משום שמצא בה ערות דבר הוא דלא אמרינן הן הן עדי יחוד ומשום דמזוהמת בעיניו כיון דגירשה עבור הזנות אבל בנדון דהרשב"א דמיירי מבוועל ולדידי' אינה מזוהמת שהרי כבר נבעלה לו בעידן איסורא דאשת איש. אמנם לפי מה דמוכח בש"ס פ"ק דיבמות (דף ח') [יא, ב] דלא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה בין במחזיר גרושתו בין במחזיר סוטתו א"כ אכתי מצי תוס' לפרש אפי' למאן דמפרש בראוה שנבעלה ומשום דלב"ש דסוטתו היא א"כ ודאי לא בעל לשום קידושין אלא לשום זנות כי היכא דלא לעבור בלאו דלא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה דהוא דוקא בקידש והרשב"א דמיירי בבוועל דאינו אלא איסור עשה איכא למימר דבעל נמי עובר בעשה אבל מחזיר סוטתו דהוא בלאו דלא יוכל בעלה לשוב לקחתה והוא ע"י קידושין וא"כ ודאי לא עביד איסור מוסיף על האיסור והוא לאו דלא ישוב לקחתה אלא בעל לשום זנות וכהאי דש"ג וא"כ מוכח מזה דס"ל לתוס' דאפי' היכא דעביד איסור בקידושין אפ"ה אלימא חזקה זו דאין אדם עושה בב"ז טפי דגמר לשום קידושין.

אמנם ברמב"ם פ"א מאיסורי ביאה (הכ"ב) משמע דאינה לוקה במחזיר סוטתו ועמ"ש הרב המגיד וא"כ אפשר לומר דעובר בעשה אפילו לא קידש ולא עביד איסורא טפי ממה שקידש ודו"ק.

והנה במ"ש במשנה למלך דחזקה זו דאין אדם עושה בב"ז על שניהם נאמרו וכתב שם הרב המגיה ז"ל גם מהר"ח אלפאנדרי נר"ו בס' בני חיי' סי' ל"ח וכן לקט הקמח (דף צ') תפסו בפשיטות כסברת הרב המחבר דחזקה זו שייכא גם באשה והשיגו על הרב פ"מ ח"א סי' ס"ב וע"ש אך בס' לקט הקמח (דף קפ"ט) חזר בו והוכיח מדברי הרדב"ז דדוקא באיש שייך חזקה זו ולא באשה הנבעלת וע"ש עכ"ל. ובפ' המדיר (דף ע"ג) לא תימא טעמא דרב משום דאחולי אחיל לתנאי' אלא משום דאין אדם עושה בב"ז ופי' רש"י אבל לכתובה בתנאי' קאי ובשטה מקובצת ז"ל ומיהו תמי' לי כיון שאין לה כתובה מה הועיל זה בתקנתו אם יש עלי' נדרים ויודעת היא שתצא שלא בכתובה נעשה בב"ז וכל שבעילתה זנות אף בעילתו זנות וכדאמרינן ר"פ אעפ"י כל הפוחת אפי' בתנאה אלמא קסבר תנאי בטל ואית לה וכיון דאמר לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה וה"ל בב"ז אלמא משום דלא סמכה דעתה ה"ל בב"ז אעפ"י שאין בלבו לגרשה וכו' וי"ל דשאני התם שהוא יודע בה שהיא אין דעתה סומכת ואינה נמסרת לו אלא כזונה וכיון שכן אף הוא בשעת ביאה יודע שעושה בעילה פגומה אבל כאן אדרבה כשהתנה וקבלה על עצמה מחשב קא חשיב שאין עלי' נדרים ודעתה לביאת מצוה והלכך אף הוא מתכוין לביאת מצוה אלא שמחמיר על עצמו יותר וחושש לעצמו שלא תהא ביאת פנוי' אם נמצאו עלי' נדרים (נ"ל) [כנ"ל] עכ"ל. ואי נימא חזקה זו דאין אדם עושה בב"ז על שניהם נאמרו א"כ כיון דלדידה ודאי הוי בעילת זנות דהיא יודעת שיש עלי' נדרים ומומין א"כ היכי הוי קידושין ע"י חזקה דבעל לחודי'.

מיהו לפי מה שפ"ה הר"ן [לג, ב מדפי הרי"ף] דאין אדם עושה בב"ז ומוחל הוא התנאי דלא ליהוי בב"ז ע"ש ד"ה לא תימא טעמא דרב ע"ש א"כ כיון דאחולי אחיל לתנאה דלא ליהוי בב"ז וה"ל קידושי כסף למפרע א"כ אין צריך תו לחזקה דידיה דאין אנו צריכין לדעתה לשום קידושין רק בדידי' סגי ודו"ק.

תשובות מיימוניות נשים סימן א

אמנם דקדקתי בכתב העדיות והנה כתוב בו שהעדים לא ראו אם נפלה הטבעת של הקידושין בחיקה או לא, ולפ"ז נ"ל דאינה צריכה גט, והא דאמרינן בפרק ארבעה אחין (ל ב) וכולן שהיה בהן ספק קידושין וכו' כיצד ספק קידושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה, לא איירי בכי האי גוונא ששני העדים לא ידעו אם קרוב לו אם קרוב לה אלא כדמוקי לה בגמרא כת אחת אחד אומר קרוב לו ואחד אומר קרוב לה, ואף על גב דמדאורייתא אינה מקודשת דאוקי חד לבהדי חד ואוקי איתתא אחזקתה דמעיקרא בחזקת פנויה הואי, מכל מקום כת אחת ספיקא דרבנן היא ומשום דאיכא חד דאמר קרוב לה גזרו בה רבנן, אבל בנדון זה דליכא סהדותא כלל ואפילו אחד מהן אינו אומר שראה שנפלה הטבעת לתוך חיקה אין כאן אפילו חשש קידושין. וראיה מההיא דפרק ארבעה אחין מדאוקי בכת אחת אחד אומר קרוב לה ואחד אומר קרוב לו, לוקמה כגון ששני העדים מספקא להו אי קרוב לה אי קרוב לו, אלא שמע מינה דכל כי האי גוונא אין כאן בית מיחוש דאוקמה אחזקה. ואפילו אם היא יודעת בטוב שנפלה לתוך חיקה, בעינן דליהוי סהדי שהגיעו הקידושין לידה דילפינן דבר דבר מממון ואין כאן קידושי תורה אלא עד דחזו תרי סהדי דמטו הקידושין לידה והיכא דאיכא תרי סהדי אחד אומר קרוב לה ואחד אומר קרוב לו הוו ספק קידושין כדפרישית, והיכא דליכא אפילו חד שראה שהגיעו הקידושין לידה אינה מקודשת אפילו מדרבנן אף על פי שהיא בעצמה מודה שנפלה הטבעת בחיקה, דומיא דאמרינן (קידושין סה ב) המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו אפילו שניהם מודים. ואין לאוסרה משום דנפק עלה קלא דאיכא דאיקדשא ולקלא דמקמי נישואין חיישינן, הא כיון דאישתכח והוברר ע"פ העדים דלאו כלום היא, קיימא לן כסוראי אתרא דרב דמבטלי קלא ולא כנהרדעי אתרא דשמואל דלא מבטלי קלא (גיטין פט א) והילכתא כרב באיסורי, ורבי יוחנן נמי סבר לה כוותיה בירושלמי (גיטין פ"ט ה") ואף על גב דהילכתא כרב ששת באיסורי כמו שפסקו הגאונים עלה, בהא נראה דהילכתא כרב, חדא דבשל סופרים הלך אחר המיקל ועוד מדפשט ליה רב יוסף לאב"י סתמא מבטלינן קלא מכלל דהכי הלכתא לבד מנהרדעי ואתרוותא דעבדי כשמואל. ועוד מדקאמר התם כמה זימנין אפילו למ"ד לא מבטלין קלא, מכלל דלדין מבטלין קלא, ועוד אי לא נפק עלה קלא אלא בתר דנתארסה לשני הו"ל קלא דבתר אירוסין, וקיימא לן כרב חביבא דאמר (שם ב) דאפילו בתר אירוסין לא חיישינן. ועוד יש להביא ראיה למאי דפרישית דאי לא חזו סהדי דנפל לחיקה לא בעיא גיטא, מדאמרינן פרק הזורק (פא א) המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי וכו' עד ב"ש סברי לא אמרי' הן הן עידי יחוד הן הן עדי ביאה [ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני דאין לבו גס בה ולא אמ' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה] ועל כרחין הא דקאמ' בית הלל צריכה גט ה"מ לחומרא אבל להפקיע קידושי שני לא, מדלא קאמר לבית שמאי אינה מקודשת ולבית הלל מקודשת מכלל דבנתגרשה מן האירוסין לא בעיא גט אפילו לחומרא, ואפילו אם תימצא לומר דלבית הלל ודאי קידושין הן כיון דגייסי בהדי הדדי ודאי בעל כיון דראו שנתייחד ואין צריך עידי ביאה גדול מזה ולא פירשו זה מזה בלא ביאה, מכל מקום בנתגרשה מן האירוסין אפילו ספק מקודשת נמי לא הויא מדקאמרינן אינה צריכה גט, אלמא כל היכא דלא חזו סהדי למלתא הוי קרוב לודאי שלא קדשה. ודכוותה אי הוו סהדי שזרק לה הקידושין בחצרה ודאי שהגיעו הקידושין נגד אויר חצרה ולא ראו שנפלו לתוך חלל המחיצות היתה צריכה גט. אבל בנדון זה כיון שזרק מרחוק דילמא לא מטא לתוך חיקה. וגדולה מזו נ"ל דאפילו חזו סהדי שנכנס עמה לקדשה בכסף ולא ראו שקדשה לא בעיא גט כיון דלא חזו ממש שקדשה, דדוקא בביאה אמרי' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה, משום דאיכא למימר אש בנעורת ואינה מהבהבת ועוד מפני שלבו גס בה, ועוד כיון דאי אפשר לראות כמכחול בשפופרת דגנאי הוא ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים, וכי האי גוונא אמרינן במסכת מכות (ז א) דקטלי' משיראו כדרך המנאפים אף על גב דלא ראו כמכחול בשפופרת אף על גב דאיכא למיתלי דילמא דרך איברים בא עליה תלינן במילתא דהוי קרוב לודאי וקטלינן, ולהכי גבי קידושין נמי בעידי יחוד תלינן לחומרא דקרוב לודאי כיון דלבו גס בה ויצרו תקפו, אבל בנדון זה אינו קרוב לודאי, דדילמא לא נפל לחיקה ועוד אפילו נפל לחיקה דילמא היה חיקה עשוי קטפרס ואויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי [כדאמרינן פרק הזורק (עח ב) היתה ידה עשויה קטפרס אף על גב שהגיע הגט לידה אינה מגורשת], ואף על גב דמוקי לה תלמודא (שם) בעומדת על גב הנהר דאויר שאין סופו לנוח לא קני, הכי נמי כיון דקיימא בחצר דלאו דידה אינה מקודשת דאויר שאין סופו לנוח כרשות הרבים הוי.